

Averechtse selectie en zzp-ers

In de Volkskrant van vanochtend staat een heel goed artikel van Frank Kalshoven over zzp-ers. Hij legt in dat artikel uit waarom er steeds meer zzp-ers komen. Het proces dat hij beschrijft (zonder het te noemen) is een vorm van averechtse selectie.

Stel je bent werknemer van een bedrijf. Je doet heel goed je best waardoor jouw productiviteit veel hoger is dan die van je collega's. De beloning die je voor dit werk ontvangt is echter gelijk aan de beloning die je minder actieve collega's ontvangen. Je besluit daarom zzp-er te worden en je diensten als zelfstandig ondernemer aan te bieden aan het bedrijf waar je eerst in loondienst was.

Het eerste waar je achter komt in deze nieuwe positie is dat de loonkosten veel hoger zijn dan het netto loon dat je eerst ontving. Natuurlijk wist je wel dat jouw werkgever belasting en premies inhield op jouw salaris, maar je merkt nu dat hij ook zelf premies moest betalen omdat hij jou in dienst had. Ook betaalt hij een deel van je pensioenpremie. Deze dingen moet je nu allemaal zelf betalen.

Toch ben je tevreden met je nieuwe positie. Het geld dat je in je handen krijgt is veel hoger dan wat je eerder kreeg en je gaat je later nog wel eens zorgen maken over hoe je je pensioen moet opbouwen (te hoge tijdsvoorkeur!). Wel besluit je meteen een verzekering af te sluiten tegen arbeidsongeschiktheid. De premie is aanzienlijk, maar het loont nog steeds om zzp-er te zijn.

Ondertussen gebeurt er iets in het bedrijf waar je vroeger in loondienst was. Aangezien de productiefste krachten, net als jij, besloten hadden zzp-er te worden is de productiviteit van de werknemers in het bedrijf flink gedaald. De werkgever besluit daarom de salarissen te verlagen. Dit heeft echter tot gevolg dat de werknemers die nu het productiefst zijn besluiten ook zzp-er te worden. Het gevolg zal zijn dat de productiviteit nog verder daalt, dat de lonen nog verder dalen en dat de mensen die nog minder productief zijn besluiten ook zzp-er te worden.

Het bedrijf komt door dit proces met steeds slechtere werknemers te zitten. De selectie die ontstaat doordat mensen zzp-er worden werkt voor het bedrijf averechts. Langzamerhand verdwijnt de werknemer in loondienst.